

Fysioterapikongressen 13. mars 2025

Frokostseminar: Kontroll i en tillitsbasert ordning – funn og erfaringer fra Helfos etterkontroller

May Britt Fields og Christine Haugsten Ellefsen

Seniorrådgivere i Helfo kontroll

Hvem er Helfo i alt helsemylderet?

Helfo er underlagt Helsedirektoratet og forvalter rundt 49 milliarder kroner årlig fra folketrygden.

- 1. Betaling til helseaktører:** Helfo sørger for at fysioterapeuter, manuellterapeuter, leger, tannleger og andre helsearbeidere får utbetalt refusjon for behandlinger de har utført.
- 2. Refusjon til innbyggere:** Innbyggere kan få dekket utgifter til legemidler og helsetjenester, både i Norge og i utlandet, hvis det er innenfor folketrygdens regler.
- 3. Kontroll og oppfølging:** Helfo sjekker at refusjonsordningene brukes riktig og gir råd og veiledning for å sikre at regelverket følges. Målet er å sikre rett bruk av offentlige midler og gi innbyggerne den støtten de har krav på.

Helse- og omsorgsdepartementet

Helsedirektoratet

Helfo

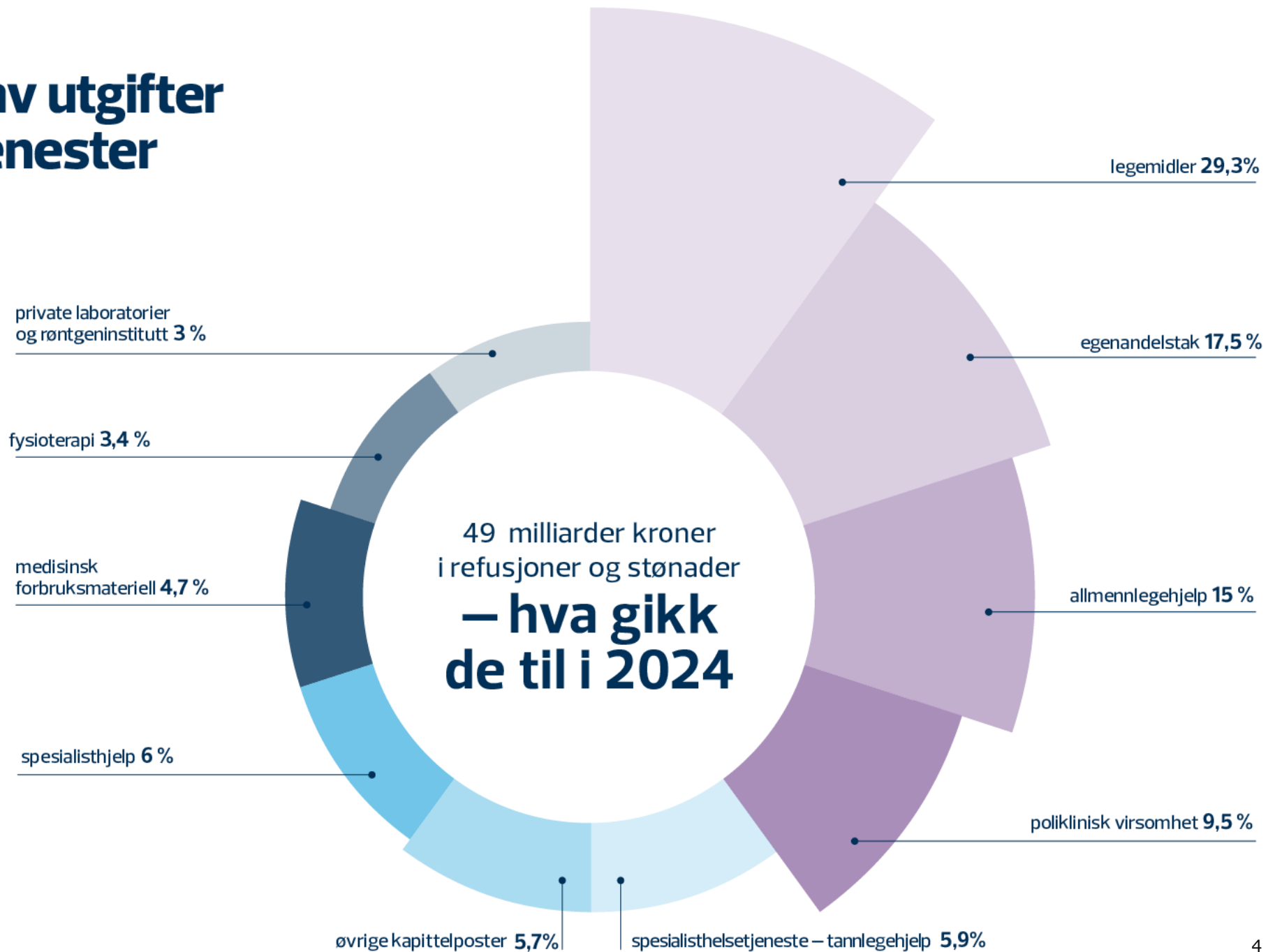
Hva er en helserefusjonsordning?

En **helserefusjonsordning** er et system hvor offentlige midler refunderer helseutgifter for behandling eller tjenester som tilbys av godkjente helsepersonell eller institusjoner.

1. For å kreve refusjon må behandleren inngå en avtale om direkte oppgjør med Helfo.
2. Pasienten mottar helsehjelp og betaler kanskje en egenandel.
3. Behandleren sender regning til Helfo. Alle regninger må sendes inn elektronisk.
4. En regelmotor utfører enkelte automatiske kontroller når Helfo mottar kravet.
5. Hvis kravet blir godkjent i det automatiske oppgjørssystemet, betales pengene rett ut.

Refusjon av utgifter til helsetjenester

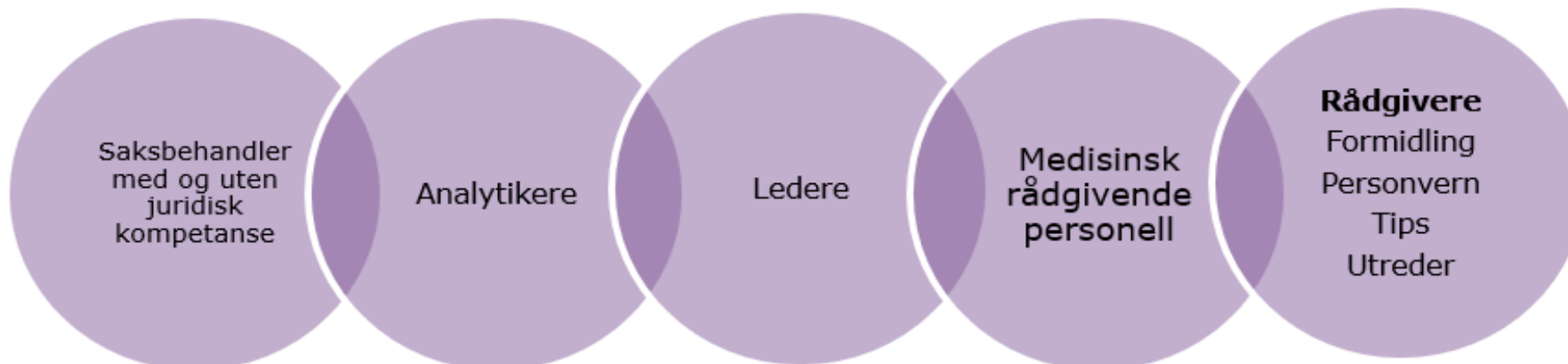
En automatisk tillitsbasert helserefusjonsordning

- Helserefusjonssystemet er basert på tillit
- Helseaktørene har ansvar for å sende inn riktige krav – et grunnleggende premiss
- Store automatiske utbetalinger
- Effektivt, raskt og mindre byråkrati
- *Automatisering av et tillitsbasert system er sårbart for feil – derfor trenger vi også etterkontroll*
- Like konkurransevilkår for helseaktørene
- Tillit til helseaktørenes profesjonsomdømme
- Pasientsikkerhet

Etterkontroll er kontroll av behandlernes refusjonskrav etter utbetaling

- **Helfo kontroll** lokalisert i Fredrikstad som et samlet kontrollmiljø fra 2020. ca. 55 ansatte
- **Mandat:** avdekke og reagere på økonomisk misbruk og bedrageri i helserefusjonsordningen, og formidle kontrollresultatene slik at de bidrar til økt etterlevelse og bygger tillit.
- **Variert kompetanse** i tverrfaglige team.

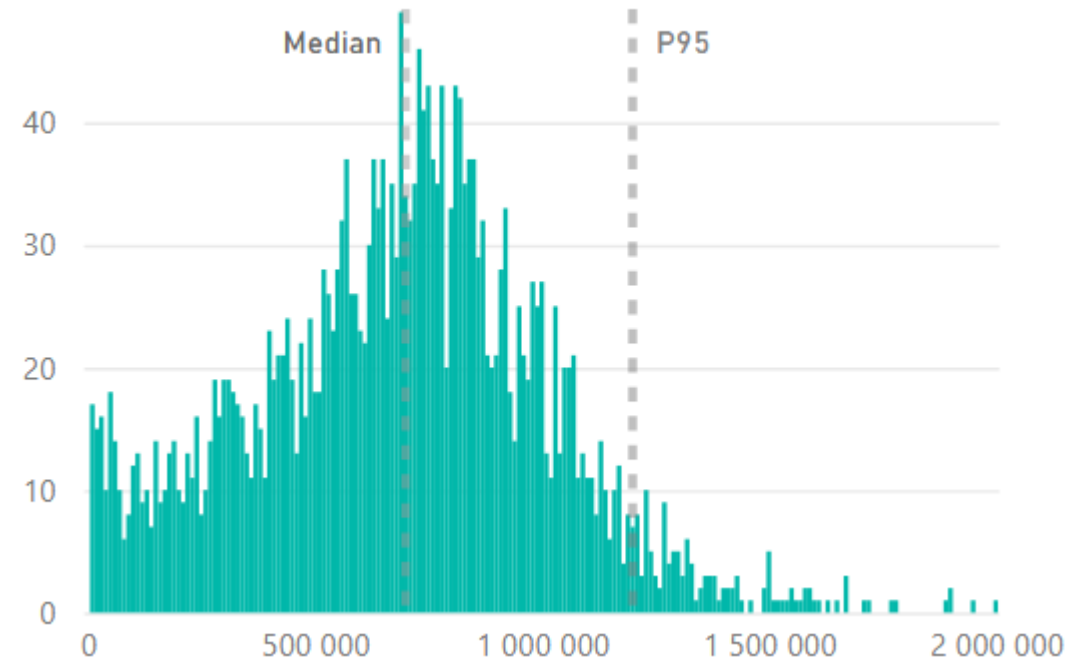
Vi oppretter kontroller på helseaktører med høy risiko for feil i kravene

Analyser

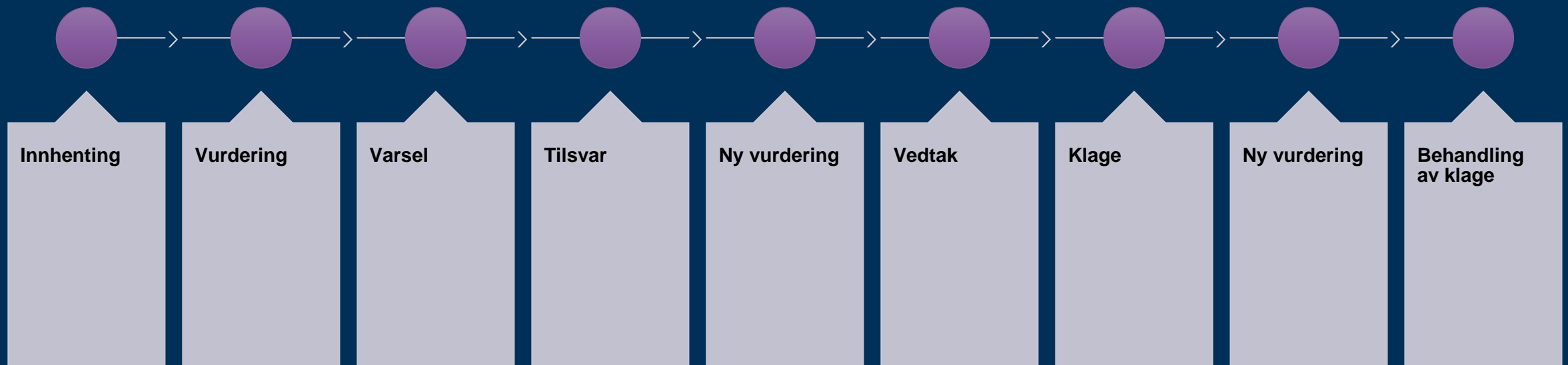
Tips fra pasienter, andre helseaktører, andre virksomheter eller etater

- Høy refusjon (total eller på enkelttakster)
- Få pasienter og lange behandlinger
- Mange pasienter og korte behandlinger
- Lange behandlingsforløp (antall regninger per pasient / høy refusjon per pasient)
- Behandlinger svært tidlig om morgenen og/eller sent på kvelden/natten
- Behandlinger lør/søn/helligdager
- Økt lengde og hyppighet på behandlingene når pasienter får frikort
- Ingen hull i timebok
- Lik takstrekke for samtlige pasienter

Total refusjon 2024

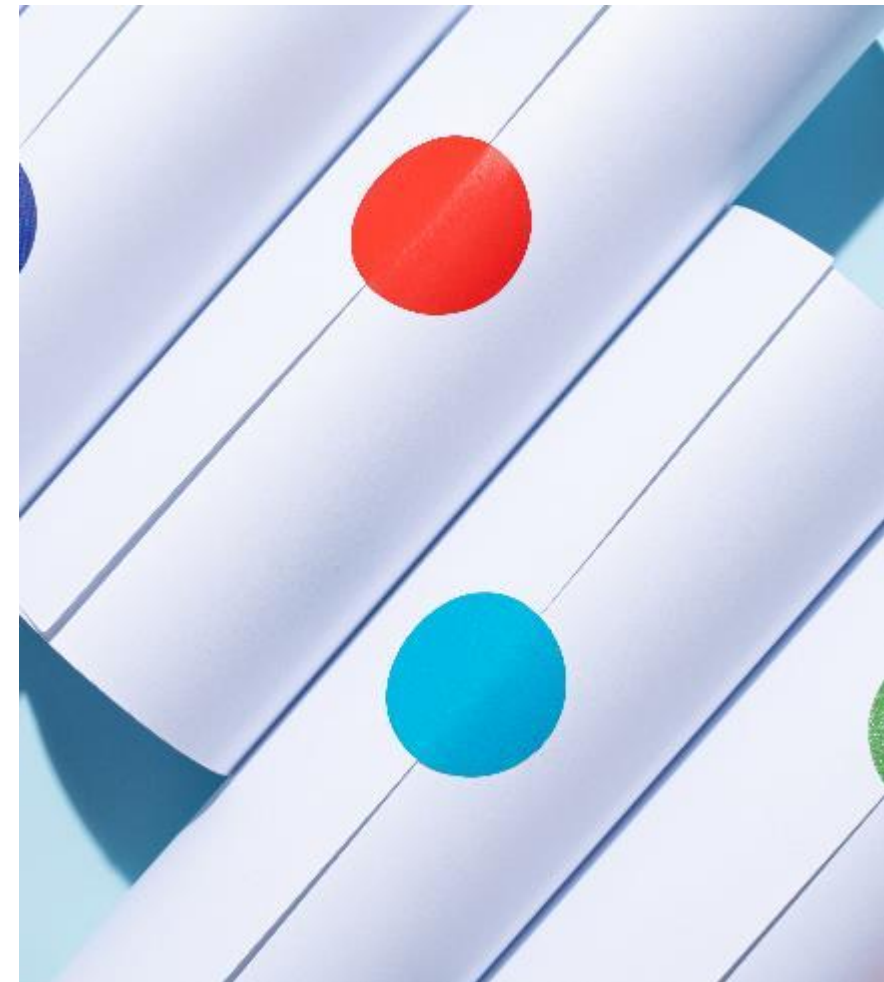
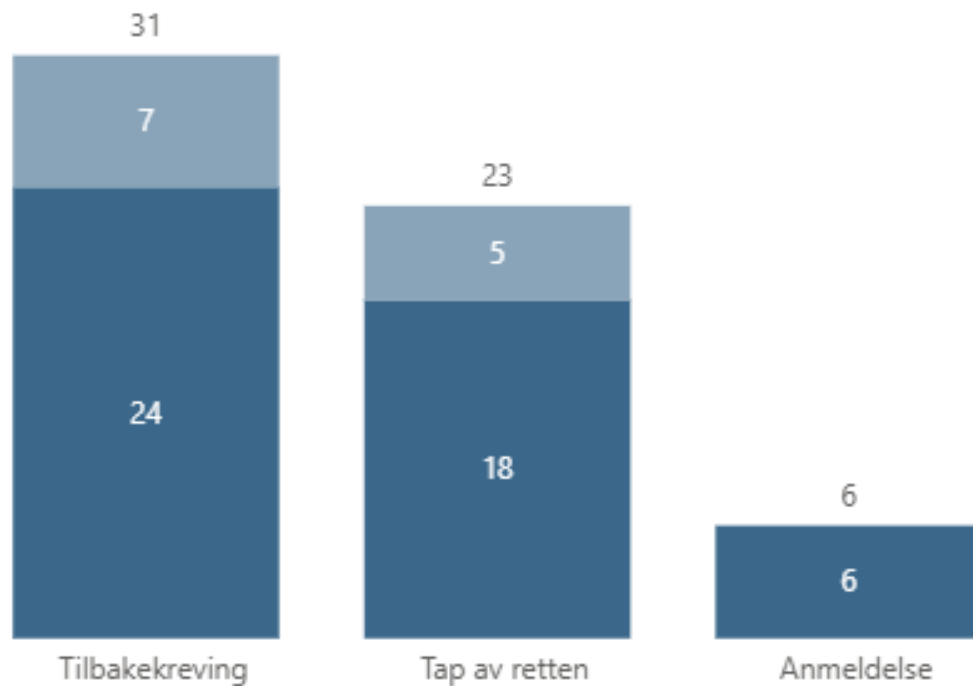
Ordinær saksgang i en kontroll

Kontroller 2019 - 2024

Antall vedtak og anmeldelser

Praksistype ● Fysioterapeut ● Manuellterapeut

Helfo har krevd tilbake i overkant av 52 millioner kroner i etterkontroller i dette tidsrommet fordelt på 31 behandlere.

Regelverk om refusjon

- Det ytes stønad til fysioterapi ved **sykdom, skade eller lyte**. Behandlingen må være av **vesentlig betydning for medlemmets sykdom og funksjonsevne**, jf. folketrygdloven § 5-8.
- Den enkelte fysioterapeut er selv ansvarlig for å vurdere hvorvidt en pasient har krav på stønad, jf. forskrift om stønad til dekning av utgifter til fysioterapi m.m. § 5 (takstforskriften).
- Den medisinskfaglige vurderingen skal være forsvarlig, jf. helsepersonelloven § 4.
 - Fysioterapeuten avgjør hvilken undersøkelse og behandling som er nødvendig
 - Behandleren står ikke fritt – må foreta et forsvarlig skjønn innenfor regelverket for stønad
 - Behandlingen skal være medisinsk indisert, og ikke av rutinemessig karakter
 - Det gis ikke stønad til alternativ behandling
- Helsehjelpen må ikke påføre trygden (her Helfo) nødvendige utgifter, jf. helsepersonelloven § 6.
- Folketrygdens stønad til fysioterapi gis i form av takster fastsatt i takstforskriften.

Dokumentasjonsplikt

Helsepersonelloven §§ 39 og 40

- Journalen skal føres i samsvar med god yrkesskikk og skal inneholde **relevante og nødvendige opplysninger** om pasienten og helsehjelpen.
- Journalen skal være lett å forstå for annet kvalifisert helsepersonell.

Forskrift om pasientjournal (pasientjournalforskriften)

- Formål: helsehjelpen kan kontrolleres i ettertid (§ 1 bokstav c)
- Krav om at pasientens journal skal føres elektronisk (§ 12)
- Nedtegning i journalen skal skje **uten ugrunnet opphold** etter at helsehjelpen er gitt (§ 10)

Forskrift om stønad til dekning av utgifter til fysioterapi m.m (takstforskriften) § 5

- Fysioterapeuten **må i journal dokumentere refusjonskravet**, herunder hvilke undersøkelser som er utført og hvilken behandling som er gitt i det enkelte tilfellet.

Mønsteravtalen (behandlerens avtale med Helfo om direkte oppgjør)

- Fysioterapeuten har ansvar for at opplysningene er korrekte og fullstendige
- Regningen skal inneholde **alle opplysninger som er nødvendige for å avgjøre kravet.**

Manglende/mangelfull dokumentasjon

- Fullstendig fravær av dokumentasjon på undersøkelser/behandling som det er krevd refusjon for
- Enkelte behandlere fører ikke journal
- Enkelte skriver håndskrevne notater
- Dokumentasjonen vi mottar er svært mangelfull (stikkordspreget, gjentakende standardfraser)
- Det mangler vurderinger fra undersøkelser, beskrivelse av behandlingstiltak, behandlingsmål, behandlingseffekt
- Veiledet trening og gruppebehandling er sjeldent dokumentert i det hele tatt
- Manglende beskrivelse av hvorfor pasienten er i behov av hjemmebehandling

Hva sier behandlerne?

- Erkjenner at dokumentasjonen er mangelfull, men understreker at behandlingen har funnet sted og at behandlingen har vært medisinsk nødvendig. Synes de blir «straffet hardt».
- Mange sier at de jobber veldig mye og lange dager. De har fokus på å yte god behandling og har ikke tid "kontorarbeidet".

«Hadde jeg visst hvor hardt dere slår ned på dette, hadde jeg endret praksis for lenge siden!»

Manglende dokumentasjon

- Eksempel 1: Helfo ba en behandler om dokumentasjon for totalt 1428 regninger. Behandleren hadde ikke skrevet journalnotater for noen av regningene.
- Eksempel 2: Behandleren hadde journalført 8 av 1277 regninger. De få journalnotatene som ble fremlagt var korte og mangelfulle.
- Eksempel 3: Journalen besto kun av registrerte behandlingsdatoer uten tilhørende journalnotat. Blant de hele pasientforløpene fant vi perioder på to og et halvt år uten noen dokumentasjon.
- Eksempel 4: Behandler hadde sendt refusjonskrav for én pasient 614 av 615 virkedager. Behandler fremla ingen dokumentasjon. For denne pasienten hadde behandler krevd totalt kr 217 029 i refusjon.
- Eksempel 5: Behandler hadde krevd undersøkelsestakst med tidstillegg fire påfølgende dager, og ingen av undersøkelsene var dokumentert.

«Har ikke dokumentert siden jeg startet ny praksis for tre år siden»

«Ser ikke meningen med å dokumentere gruppetrening»

Hva sier pasientene?

- Ofte fornøyde pasienter
- Avvik mellom hva pasientene opplyser og hva regningsinnsendingene viser
- Har ikke vært der på aktuell dato
- Oppgir et annet innhold i behandlingen enn taksten det er sendt regning for
- Kortere behandlinger
- Avvik på klokkeslett for behandling
- Får behandling samtidig med andre pasienter

Fiktive krav

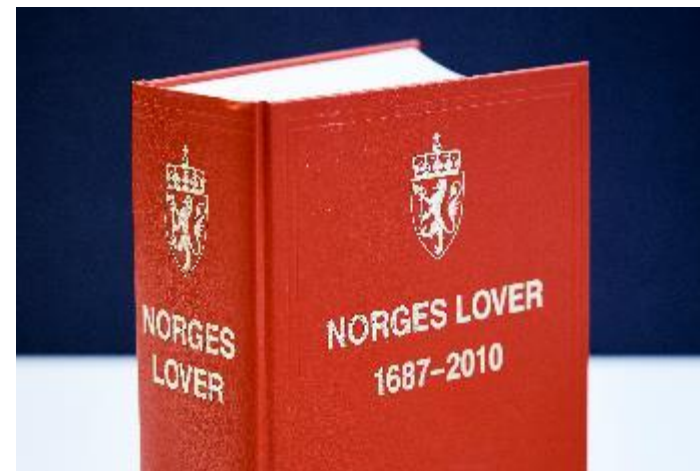
I noen etterkontroller er det avdekket at det er sendt refusjonskrav for behandlinger som ikke har vært utført. Eksempler på dette er

- refusjonskrav sendt for pasienter som har avbestilt eller ikke har møtt til time
- refusjonskrav på datoer som pasienter opplyser at de ikke har vært der
- refusjonskrav på fraværsdager, hvor behandler selv ikke har vært til stede
- refusjonskrav for behandlinger når pasienten har hatt lengre opphold (ferie, sykehusopphold e.l.) eller har avsluttet behandlingsforløpet
- refusjonskrav for gruppebehandlinger og veiledet trening når pasienten aldri har trent på klinikken
- refusjonskrav for behandlinger under nedstengingen under koronapandemien
- refusjonskrav for døde pasienter

Overlappende behandling

- Pasienter opplyser at fysioterapeuten behandler flere pasienter samtidig, men refusjonskravene viser at behandleren har krevd takst for individuell behandling.
- Behandler opplyser å ha flere behandlingsrom og behandler flere pasienter samtidig.
- Kravene registreres med feil klokkeslett, og eventuelt dato, for å få dagene til å «gå opp» og unngå avvisning i den automatiske kontrollen

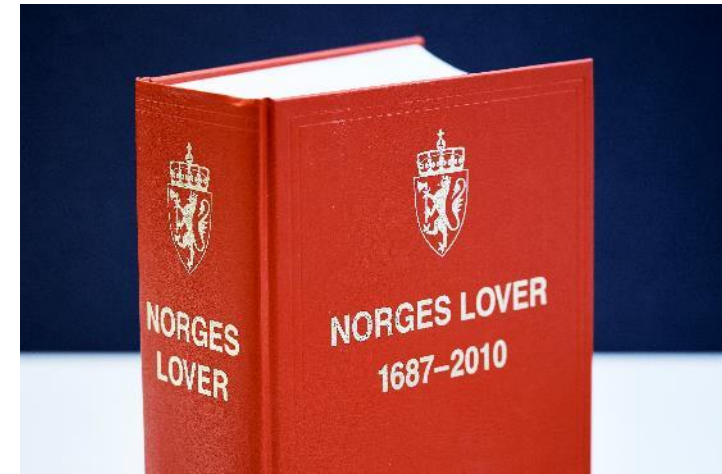

Pasienten skal ha fysioterapeutens fulle oppmerksomhet i hele behandlingstiden og overlapping i tid av pasientbehandlinger honoreres ikke, jf. merknad A1 i takstforskriften

Lange behandlingsforløp

- Enkelte behandlere avslutter i liten grad behandling av pasienter, og det er lite utskiftning i pasientgruppen.
- Vurderinger av behandlingens nødvendighet skal gjøres individuelt og fortløpende, og dokumenteres i journal.
- Behandlere har opplyst at de synes det er ubehagelig å avslutte pasientforløpene.
- Når vilkårene for refusjon ikke lenger er til stede, kan ikke behandleren fortsette å sende krav til Helfo for pasienten.

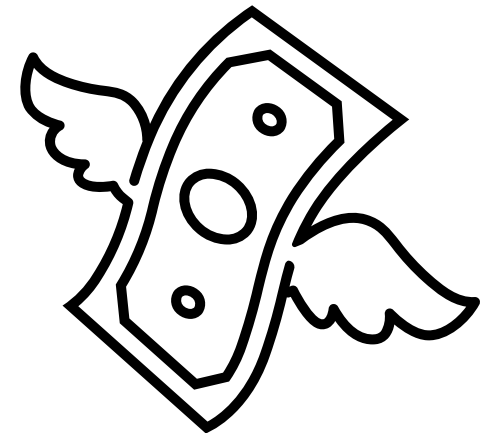
Behandling skal avsluttes dersom den ikke gir ønsket eller hensiktsmessig effekt, jf. Forskrift om funksjons- og kvalitetskrav for fysioterapeuter med kommunal driftsavtale § 11.

«Tar en gjennomgang av pasientlista i januar hvert år og ser om det er noen pasienter jeg kan avslutte».

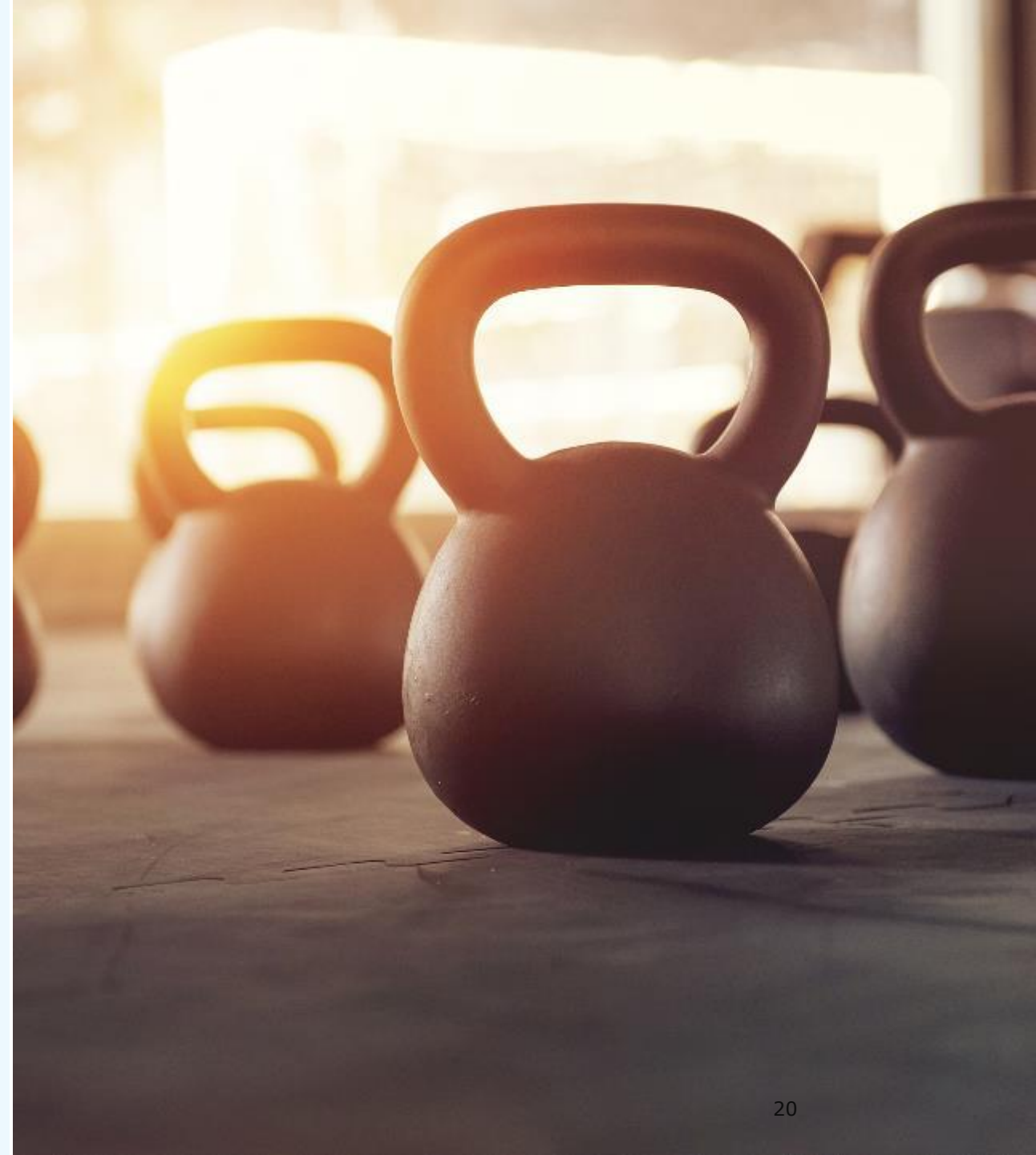
Krav om refusjon for takster som er høyere honorert enn utført/nødvendig behandling

- Refusjonskrav med takst for undersøkelse når pasienten har fått behandling
- Refusjonskrav for lengre behandlinger enn det som er utført
- Refusjonskrav med takst for individuell behandling når pasienten har utført veiledet egentrening
- Refusjonskrav med takst for gruppebehandlinger i tilfeller hvor pasienten har hatt veiledet trening
- Refusjonskrav med takst for gruppebehandling i 90 minutter når pasienten har fått behandling i gruppe med kortere varighet
- Refusjonskrav for hjemmebehandling når pasienten er i stand til å møte i fysioterapeutens institutt

Sammenblanding av fysioterapitjenester og drift av treningssenter

- Flere behandlere er eiere av eller har sin praksis tilknyttet treningssentre som også tilbyr ordinære medlemskap.
- Kontroller har avdekket tilfeller som fremstår som en sammenblanding av fysioterapitjenester og drift av treningssenter.
- Det sendes refusjonskrav for pasienter som det ville vært riktig at selv betalte for hele eller deler av treningen.
- Disse pasientene har ofte har svært lange behandlingsforløp.
- Noen «pasienter» oppgir at de betaler treningsavgift, og er ikke klar over at det blir sendt refusjonskrav for deres trening.

Kunnskap fra kontrollene

Vår viktigste oppfordring:

- Les regelverket, søk hjelp hvis du er usikker.
- Dokumenter hva du gjør og hvorfor

Ønsker du veiledning?

- Ring oss på 23 32 70 40 eller send mail post@helfo.no
- Tips til Helfo: du kan melde fra til Helfo om misbruk av helserefusjonsordningene. Telefon: 24 24 07 47
- Kontrollrapport kommer snart – mye å lære!

HOW MUCH YOU LEARN

